

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๕

วันที่ ๒๔ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙ หรือไม่

ความเห็น

การอุทธรณ์ฎีกามีแนวความคิดพื้นฐานดั้งเดิมมาจากการจำกัดอำนาจของผู้ปกครองมิให้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ ปราศจากการถูกตรวจสอบใด ๆ กล่าวคือ ผู้ปกครองในอดีตมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทและตัดสินคดีด้วยตนเอง ต่อมาประมาณศตวรรษที่ ๑๙ สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงสู่ยุครัฐสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดหลักการแบ่งแยกอำนาจ (The Separation of Powers) โดยองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต้องมีการแบ่งแยกองค์กรที่ใช้อำนาจมิให้อยู่ภายใต้องค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงองค์กรเดียวรวมถึงมีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน และภายใต้แนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยหลักนิติธรรม (The Rule of Law) สำหรับศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการได้มีระบบการอุทธรณ์ฎีกาคีขึ้นด้วยระบบ ๓ ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคู่กรณี หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่พอใจคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งกระบวนการและเนื้อหาของคำพิพากษาของศาลชั้นต้นโดยศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา (Judicial Review) ระบบการอุทธรณ์ฎีกาคีดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบสิทธิ (Appeal by Right) และระบบอนุญาต (Leave to Appeal) ระบบสิทธิถือว่า

การอุทธรณ์ฎีกาเป็นสิทธิของคู่ความ โดยเปิดโอกาสให้คู่ความที่ถูกกระทบสิทธิจากผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลสามารถอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้ ส่วนระบบอนุญาตถือว่าการอุทธรณ์ฎีกาเป็นสิ่งที่กฎหมายห้ามอุทธรณ์ฎีกา เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติข้อยกเว้นให้คู่ความอุทธรณ์ฎีกาได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒๔๗ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

มาตรา ๒๔๘ คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา

มาตรา ๒๔๙ ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา
- (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน
- (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น
- (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

(๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

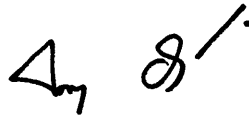
ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการอุทธรณ์ฎีกาคดีที่ใช้ระบบอนุญาตโดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น โดยกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๔๗ จึงบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจอนุญาตการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ มาตรา ๒๔๘ บัญญัติให้มืองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาวินิจฉัย โดยประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบสอดคล้องกับระบบอนุญาตฎีกาในการกลั่นกรองคำร้องขออนุญาตฎีกาและมาตรา ๒๔๙ บัญญัติเงื่อนไขปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยรวมถึงกรณีต่าง ๆ ประกอบด้วยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย และปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๑๓ ปัจจุบันระบบอนุญาตได้นำมาใช้กับคดีบางประเภท

ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา เช่น คดีผู้บริโภคร ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ และคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งศาล โดยพระราชบัญญัติและการกำหนดวิธีพิจารณาพิพากษาคดี แต่มิใช่การจัดตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนด วิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาแทนศาลฎีกา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ